REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana

T: 01 478 70 00
F: 01 478 74 25
E: gp.mop@gov.si
www.mop.gov.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Podpisnik: Simon Zajc
Izdajatelj: Republika Slovenija
Serijska številka: 24 ff a4 a0 00 00 00 00 56 7c c0
Datum in čas podpisa: 08:38, 18.10.2019
Ref. št. dokumenta: 35424-1/2007-MOP/691

Številka: 35424-1/2007-MOP/688
Ljubljana, 17. 10. 2019
EVA (če se akt objavi v Uradnem listu RS)
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si

ZADEVA: **INFORMACIJA O AKTIVNOSTIH MINISTRSTVA ZA OKOLJE IN PROSTOR NA OBMOČJIH PLAZENJA NAD NASELJEM KOROŠKA BELA V OBČINI JESENICE IN V NASELJU VIČANSKI VRH V OBČINI ORMOŽ** – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05– uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) v zvezi s prvim odstavkom 100. člena Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 - UPB1, 95/07 – ZSPJS, 97/10 in 21/18 – ZNOrg) je Vlada Republike Slovenije na __ seji dne _____ pod točko ____ sprejela naslednji

S K L E P :

1. Vlada Republike Slovenije se je seznanila z informacijo o tekočih aktivnostih Ministrstva za okolje in prostor na območjih plazenja nad naseljem Koroška Bela v občini Jesenice in v naselju Vičanski vrh v občini Ormož.

2. Vlada Republike Slovenije nalaga Ministrstvu za okolje in prostor, da v sodelovanju z Upravo RS za zaščito in reševanje izvede vse potrebne ukrepe za preventivno zaščito prebivalcev in njihovega premoženja na ogroženih območjih navedenih v informaciji iz prve točke.

Priloga:
– informacija o aktivnostih ministrstva za okolje in prostor na območjih plazenja nad naseljem Koroška Bela v občini Jesenice in v naselju Vičanski vrh v občini Ormož

Prejmejo:
– Ministrstvo za okolje in prostor
– Ministrstvo za finance
– Ministrstvo za obrambo
– Uprava RS za zaščito in reševanje
– Služba vlade RS za zakonodajo
– Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

(Navedite razloge, razen za predlog zakona o ratifikaciji mednarodne pogodbe, ki se obravnava po nujnem postopku – 169. člen Poslovnika državnega zbora.)

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- Simon Zajc, minister - Ervin Vivoda, Vodja Sektorja za zmanjševanje posledic naravnih nesreč
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
(Navedite osebno ime zunanjega strokovnjaka ali firmo in naslov pravne osebe, ki je sodelovala pri pripravi predloga predpisa ali splošnega akta za izvrševanje javnih pooblastil. (Navedite s tem povezane stroške, ki bremenijo javnofinančna sredstva ali navedite, da sodelovanje strokovnjaka ni povezano z javnofinančnimi izdatki.)
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:
5. Kratek povzetek gradiva:
Vlada Republike Slovenije se je seznanila z informacijo o tekočih aktivnostih ministrstva za okolje in prostor na območjih plazenja nad naseljem Koroška Bela v občini Jesenice in v naselju Vičanski vrh v občini Ormož ter s problematiko plazenja tal v primerih sanacije ni mogoče načrtovati na podlagi Zakona o odpravi posledic naravnih nesreč. Namen in cilj informacije je seznanitev Vlade RS z aktivnostmi, ki jih izvaja Ministrstvo za okolje in prostor v cilju zaščite življenj in premoženja prebivalstva in lokalne infrastrukture na navedenih območjih.
6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	DA
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:
(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)

– **I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu**

	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				

II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
MOP	2523-06-0001 Sanacija plazov srednjega in malega obsega	559 »Sklad za podnebne spremembe« PP: 153261 »Sanacija plazov srednjega in malega obsega«	683.015,00 201.300,00	1.600.000,00 188.210,05
SKUPAJ			**884.315,00**	**1.788.210,05**

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:		
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ		

OBRAZLOŽITEV:

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu

V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):

- prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov,
- odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov,
- obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov je določeno z zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

(Samo če izberete NE pod točko 6.a.)

Kratka obrazložitev

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: - pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin.	NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	NE

V skladu s sedmim odstavkom 9. člena Poslovnika Vlade RS (Uradni list RS, št. 43/01, 23/02 – popr., 54/03, 103/03, 114/04, 26/06, 21/07, 32/10, 73/10, 95/11, 64/12, 80/13 in 10/14) se javnosti ni povabilo k sodelovanju, ker gre za predlog sklepa vlade.

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	NE
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	NE

Simon ZAJC
MINSTER

PRILOGA

INFORMACIJA O AKTIVNOSTIH MINISTRSTVA ZA OKOLJE IN PROSTOR NA OBMOČJIH PLAZENJA NAD NASELJEM KOROŠKA BELA V OBČINI JESENICE IN V NASELJU VIČANSKI VRH V OBČINI ORMOŽ

I. UVOD

V Republiki Sloveniji je sicer sistemsko urejeno financiranje sedmih plazov velikega obsega, ki se rešujejo na podlagi sprejetega interventnega Zakona o ukrepih za odpravo posledic določenih zemeljskih plazov večjega obsega iz let 2000 in 2001[1], čeprav ne z načrtovano dinamiko, predvsem zaradi pomanjkanja finančnih sredstev v obdobju med leti 2011 in 2018. Veliko zemeljskih plazov, ki povzročijo neposredno materialno škodo na objektih, se rešuje v okviru sprejetih programov odprave posledic posameznih naravnih nesreč večjega obsega na podlagi Zakona o odpravi posledic naravnih nesreč[2], kar ocena nastale materialne škode preseže 3 promile načrtovanih prihodkov proračuna Republike Slovenije, kar za leto 2019 znaša 2,9 mio evra.

Določeni zemeljski plazovi pa se sprožajo tudi izven poplavnih dogodkov, ki so prepoznani kot naravna nesreča večjega obsega, kot to določa Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč. Tovrstni pojavi tako ne morejo biti predmet programov odprave posledic naravnih nesreč in so prepuščeni naravni dinamiki oziroma v reševanje lokalni skupnosti.

Upoštevajoč dejanske fiskalne zmožnosti posameznih lokalnih skupnosti, ti pojavi predstavljajo za lokalne skupnosti preveliko finančno breme še posebej v luči dejstva, da je sanacijske ukrepe na zemeljskih plazovih potrebno izvesti v celoti in jih ni mogoče izvajati počasi oziroma po delih v daljšem časovnem obdobju.

Zato je bila Ministrstvu za okolje in prostor oblikovan poseben NRP: št.: 2523-06-0001 - Sanacija plazov srednjega in malega obsega; Proračunska postavka PP 153261, z namenom financiranja sanacij zemeljskih plazov, ki ne morejo biti predmet obravnave v okviru programov odprave posledic naravnih nesreč na podlagi Zakona o odpravi posledic naravnih nesreč, njihova sanacija pa zahteva finančna sredstva, ki presegajo finančno sposobnost prizadete lokalne skupnosti.

Zaradi zaostrenjih fiskalnih razmer po letu 2010, se v okviru tega NRP-ja na proračunski postavki niso zagotavljala potrebna sredstva na letni ravni, ki bi omogočala izvedbo pomembnih sanacij. V letu 2019 se je zagotovilo dodaten vir za financiranje predmetnega NRP-ja in sicer sredstva Sklada za podnebne spremembe iz PP 559. Z zagotovitvijo dodatnega vira financiranja je bilo tako mogoče pričeti ponovno z aktivnostmi za reševanje posameznih ogrožajočih primerov plazenja tal, ki neposredno ogrožajo življenja kot tudi materialno premoženje prebivalcev in lokalne skupnosti na prizadetem območju.

Pomemben dejavnik pri varstvu pred zemeljskimi plazovi je ozaveščenost posameznih vlagateljev, da si že pred načrtovanjem posega oziroma vlaganja v objekt pridobijo ustrezne podatke o geotehničnih značilnostih in ogroženosti zemljišča zaradi nestabilnosti tal. **Plazenja tal se ne da preprečiti**, ker gre za različne pojave porušenja ravnotežja v naravi in sočasno doseganja novega ravnotežja. **Preprečiti pa je mogoče škodo,** do katere lahko pride zaradi plazenja, tako da se poseganje v prostor izogiba nestabilnim območjem ali pa, če obstaja ekonomska upravičenost, nestabilno območje z ustreznimi ukrepi sanira. Strokovne podlage, s katerimi razpolagamo v državi, so izdelane za državno raven in ne omogočajo reševanja težav, ki jih povzročijo pojavi nestabilnosti tal, na lokalni ravni.

---

[1] Zakon o ukrepih za odpravo posledic določenih zemeljskih plazov večjega obsega iz let 2000 in 2001 (ZUOPZP-NPB3) (Uradni list RS, št. 21/02, št. 98/05, ZUPUDPP - št. 80/10, 109/12)

[2] Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč (Uradni list RS, št. 114/05 – uradno prečiščeno besedilo, 90/07, 102/07, 40/12 – ZUJF in 17/14)

Zato je v letu 2019 in 2020 v izvedbi naloga, ki jo izvaja Geološki Zavod Slovenije kot del javne službe z namenom:

- Potrditev in formalizacija metodologije za določanje plazljivih in erozijskih območij;
- Postavitev sistema odločanja glede geološko pogojenih nevarnosti zaradi procesov pobočnega masnega premikanja tako na državnem in regionalnem kot tudi na lokalnem nivoju;
- Vzpostavitev centralnega zbiranja podatkov pobočnih masnih premikov;
- Pokritje celotnega ozemlja Republike Slovenije z enovitimi opozorilnimi kartami nevarnosti in kvalitetno bazo podatkov.

Vzpostavitev evidence nestabilnosti tal in podkrepitev posameznih primerov z raziskavami in dokumentacijo ter izdelava kart ogroženosti in tveganja, ki bi bile javno dosegljive, bi omogočile uspešno preventivo kot tudi odpravo posledic pojavov nestabilnosti tal.

V nadaljevanju podajamo pregled dveh ogrožajočih pojavov plazenja, ki so predmet aktivnosti Ministrstva za okolje in prostor z namenom preprečevanja čezmerne ogroženosti in v cilju dolgoročnega reševanja nastale problematike. Značilnost teh pojavov je, da zaradi plazenja še ni nastala pomembna neposredna materialna škoda, da bi lahko bili predmet obravnave na podlagi Zakona o odpravi posledic naravnih nesreč. Ker gre za napredujoče pojave in kot kažejo ugotovitve stroke predstavljajo resno neposredno nevarnost za življenje in premoženje prebivalstva na ogroženem območju. Sočasno pa močno presegajo fiskalne zmožnosti prizadetih lokalnih skupnosti za reševanje nastale problematike.

II. PLAZENJE ZEMLJINE NAD NASELJEM KOROŠKA BELA V OBČINI JESENICE

Širše območje plazu Potoške planine se nahaja v zaledju vasi Koroška Bela, na obrobju mesta Jesenice v severozahodni Sloveniji. Glede na geološke in tektonske značilnosti ter glede na lego območja (nadmorska višina, naklon, padavine, itd.) se ocenjuje, da je območje močno podvrženo različnim tipom pobočnih masnih premikov, ki se lahko ob neugodnih vremenskih razmerah mobilizirajo v drobirski tok in predstavljajo nevarnost za spodaj ležečo vas Koroška Bela.

Dosedanje raziskave in zgodovinski viri dokazujejo, da so se na območju pod Potoško planino ležečega vršaja potoka Bele v preteklosti že pojavljali drobirski tokovi, ki so neposredno ogrozili prebivalce vasi Koroška Bela.

Zato je Ministrstvo za okolje in prostor v letu 2017 naročilo in pridobilo študijo »Izvedba najnujnejših inženirskogeoloških, hidrogeoloških, geofizikalnih in geomehanskih ter geodetskih raziskav za ugotovitev objektivne stopnje tveganja za prebivalstvo zaradi masnih premikov na območju Potoške planine in izdelava strokovnih podlag s predlogi zaščitnih ukrepov«[3].

Raziskave zaledja potoka Bela nad Koroško Belo so potrdile domneve o dovzetnosti tega območja za nastajanje zemeljskih plazov in skalnih podorov ter periodično masnih (drobirskih) tokov. Med terenskim kartiranjem je bilo v celotnem zaledju identificiranih več kot 20 aktivnih zemeljskih plazov in podorov. V trenutnem obsegu ima kar šest plazov površino več kot 4.000 m^2, plaz Urbas pa celo več kot 85.000 m^2.

Ocenjuje se, da se v primeru plazu Urbas trenutno aktivno premika okrog 900.000 m^3 materiala.

[3] »Izvedba najnujnejših inženirskogeoloških, hidrogeoloških, geofizikalnih in geomehanskih ter geodetskih raziskav za ugotovitev objektivne stopnje tveganja za prebivalstvo zaradi masnih premikov na območju Potoške planine in izdelava strokovnih podlag s predlogi zaščitnih ukrepov - Izdelava celovitih geoloških strokovnih podlag in izdelava modela monitoringa za oceno ogroženosti naselja Koroška Bela s pojavi pobočnega masnega premikanja«, Geološki zavod Slovenije, Ljubljana, November 2017

Plazina se trenutno zaustavlja v obsežnem lijaku v spodnjem delu plazu, deloma pa jo odnaša hudournik Bela navzdol po strugi. Ob kombinaciji neugodnih vremenskih pogojev (močno in dolgotrajno deževje, taljenje snega) in večjega enkratnega premika plazu, ki bi zajezil odtok hudournika Bela in/ali močnejšega potresa bi se plaz Urbas lahko pretvoril v masni tok sedimentov, ki bi predstavljal nevarnost za spodaj ležeče naselje.

Trenutno premikajoče mase plazu Čikla so bistveno manjše od plazu Urbas, kljub temu pa ocenjujemo, da je volumen zemljin, ki se lahko v prihodnosti vključijo v premikanje do 140.000 m^3. Glede na to, da se je del plazu pred nedavnim (april 2017) že premaknil kot masni tok in stekel 400 m daleč po strugi potoka Čikla, ocenjujemo, da se podobni dogodki tudi z večjimi intenzitetami v prihodnje lahko še ponovijo. V primeru mobilizacije večje količine materiala in vode bi tudi ta mešanica lahko pomenila nevarnost za naselje.

Zgoraj opisane obsežne pobočne procese v zaledju hudournika Bela je jemati kot dejstvo, ki lahko predstavljajo izvorna območja za potencialne drobirske tokove. Vsi pomembnejši objekti in infrastrukturni objekti na obravnavanem območju so locirani na aluvialnem vršaju hudournika Bela (do izliva v strugo Save Dolinke).

Modeliranje gibanja potencialnih drobirskih tokov, ki bi lahko nastali kot posledica proženja plazov v prispevnem območju hudournika Bela, je pokazalo, da bi morebitna sprožitev plazov in njihovo preoblikovanje pomenila veliko nevarnost za praktično celoten vršaj Koroške Bele. Globine toka na vršaju na nekaterih območjih ob strugi Bele presegajo globine 6 m. Taka intenziteta pojava je za stanovanjske hiše in ostale objekte na tem območju uničujoča. Kljub relativno mirni bližnji preteklosti na obravnavanem območju nas na realno možnost nastankov drobirskega toka nenazadnje opozarja tudi katastrofalen dogodek, ki je prizadel vršaje Koroške Bele leta 1789.

Modelirani in izračunani scenariji za drobirske tokove, ki so bili določeni na podlagi ocenjenih prostornin plazov in izvedenih hidroloških analiz, kažejo na to, da edino učinkovito varstvo pred temi pojavi ali vsaj omilitev posledic prestavljajo ukrepi v zaledju oz. nad hudourniškim vršajem Bele. Razširitev struge Bele na vršaju skozi naselje na pričakovane pretoke masnih tokov ni izvedljiva, predvsem zaradi goste poseljenosti in pričakovanih koničnih pretokov drobirskih tokov. Za natančnejšo določitev magnitud preteklih drobirskih tokov bi bilo potrebno modele odlaganja sedimentov potencialnega drobirskega toka umeriti z debelinami odkladnin preteklih drobirskih tokov na vršaju Bele, ocenjenimi v raziskovalnih jarkih ali globokih razkopih na različnih delih vršaja.

Poseben pomen pri tem igrajo nastopajoče in vse bolj izrazite podnebne spremembe, ki spreminjajo hidrološke razmere v zaledju in posledično hidrogeološke pogoje v aktivnih plazovih.

Ker je izvedba ukrepov za zaščito prebivalcev in infrastrukture na vršaju Bele v prihodnje nujna, je Ministrstvo za okolje in prostor v letošnjem letu (2019) naročilo študijo »Podrobno geološko-geotehnično in hidrogeološko karakterizacijo velikih plazov v zaledju naselja Koroška Bela za potrebe izdelave stabilnostnih analiz in študijo izvedljivosti sanacijskih rešitev«.

Glavni namen naloge je raziskati izvedljivost in smotrnost potencialnih ukrepov na plazovih ali pod njimi s ciljem povečanja varnosti prebivalcev in infrastrukture v spodaj ležečem naselju Koroška Bela.

Stabilnostne analize vseh aktivnih plazov in ocena nevarnosti labilnih pobočij v zaledju vršaja Koroške Bele, ki so namenjene študiji variant dolgoročnejših sanacijskih in srednjeročnih varovalnih ukrepov, zahtevajo najprej zelo podrobne inženirsko geološke in hidrogeološke ter geotehnične modele plazov, ki jih je potrebno pripraviti na podlagi obstoječih in novih globinskih podatkov, pridobljenih z dodatnimi preiskavami.

Končni cilj naloge, katere rezultati bodo znani konec leta 2020, je podati nabor možnih ukrepov ter s potrebnimi analizami utemeljiti predlog tiste kombinacije inženirskih ukrepov, ki povečujejo varnost Koroške Bele ob sočasnem upoštevanju tehnične izvedljivosti ukrepov, njihove racionalnosti in vpliva pričakovanih podnebnih sprememb.

V vmesnem obdobju se izvajajo aktivnosti, ki so bile kot nujni ukrepi predlagane po zaključku prve naloge in sicer:

- **Vzpostavitev monitoringa premikov:**
  Vzpostavljen je strokovni monitoring na območjih plazenja, ki ga izvaja Geološki zavod Slovenije. – nosilec ukrepa: občina Jesenice.

- **Ukrepi za sistematično in učinkovito umirjanje hudournika Bela ter zmanjšanje ogroženosti naselja Koroška Bela na področju urejanja voda – nosilec ukrepa: Ministrstvo za okolje in prostor, Direkcija RS za vode, kot sledi:**

  - **BELA - sanacija struge na odseku skozi naselje Koroška Bela**
    V dveh etapah v letih 2018 in 2019 je bila za zagotavljanje ustrezne pretočnosti in stabilnosti struge vodotoka Bela izvedena sanacija obstoječe regulirane struge skozi naselje Koroška Bela od km 0,65 do km 1,30, ki je obsegala popravilo in dopolnitev vzdolžnih obrežnih zavarovanj struge, obnovo prečnih stabilizacijskih pragov in stopenj, odstranjevanje prekomerno odloženih naplavin in zarasti iz regulirane struge. Sanirana in dopolnjena regulacija je v celoti dimenzionirana na prevodnost visoke vode s 100-letno povratno dobo. Skupna vrednost izvedenih del je znašala 429.000 EUR.
    Dodatne regulacije struge vodotoka Bela strokovno, okoljsko, hidrotehnično in ekološko niso upravičene.

  - **BELA - zaplavne pregrade v zaledju grape nad Koroško Belo (vzdrževanje obstoječih objektov)**
    V letih 2018 in 2019 so se, za zagotavljanje funkcionalnosti in ustrezne kapacitete zaplavnega prostora, izvedla vzdrževalna dela in praznjenje obstoječih zaplavnih pregrad v zaledju nad Koroško Belo v skupni vrednosti 71.000 EUR.

  - **BELA - zaplavne pregrade v zaledju grape nad Koroško Belo (dopolnitev sistema pregrad)**
    V treh etapah v letih 2018 in 2019 je bila za umirjenje hudournika in povečanje zaplavne kapacitete zaradi morebitnega večjega dotoka materiala po strugi vodotoka z aktivnega zaledja izvedena dopolnitev sistema zaplavnih pregrad. Izvedeno je bilo:
    - nadvišanje 2. zaplavne pregrade (v km 1,67) iz kamna v betonu, na višino stopnje 6,00 m;
    - izgradnja 3. zaplavne pregrade (v km 1,91) iz kamna v betonu, grabljaste izvedbe, s stopnjo 7,0 m;
    - izgradnja 4. zaplavne pregrade (v km 1,96) iz kamna v betonu, s stopnjo 4,8 m.

    Po zaključku del je v zaledju nad Koroško Belo tako 5 zaplavnih pregrad, skupne zadrževalne kapacitete 6.000 - 10.000 m^3, v primeru zelo grobe sestave pa do 15.000 m^3. Skupna vrednost izvedenih del 210.000 EUR.

  - **Idejna zasnova fleksibilnih podajnih mrež v zaledju pod plazovi**
    V letu 2019 je bila izdelana idejna zasnova za podajne mrežne pregrade na hudourniku Bela, ki sta jo v sodelovanju izdelali družbi HIDROTEHNIK d.d., Ljubljana in VGP d.d., Kranj. Iz zaključkov tehničnega poročila izdelane idejne zasnove izhaja, da izvedba podajnih mrežnih pregrad ne bi mogla uloviti n zadržati vsega potencialnega materiala sproženega drobirskega toka. Lahko bi celo negativno vplivala na potovanje drobirskega toka in posledično povečala ogrožanje naselja.

  - **Postavitev lokalnega alarmnega sistema – nosilec Ministrstvo za okolje in prostor**

Ministrstvo za okolje in prostor je pridobilo idejno zasnovo postavitve lokalnega alarmnega sistema, ki je bila na terenu usklajena tako s predstavniki občine Jesenice, Geološkim zavodom RS kot tudi z Upravo RS za zaščito in reševanje, ki je nosilec sistema javnega opozarjanja in alarmiranja. Postavitev lokalnega alarmnega sistema, v ocenjeni vrednosti 160.000,00 evrov je načrtovana v letu 2020 – nosilec Ministrstvo za okolje in prostor.

- **Nadaljnje načrtovane aktivnosti**

Za preučitev ustreznosti, tehnične izvedljivosti in smotrnosti izvedbe različnih ukrepov za zagotavljanje varnosti naselja Koroška Bela od ukrepov za izboljšanje stabilnosti posameznih plazov (npr. drenažni ukrepi, podporni ukrepi) do ukrepov za zadrževanje masnih tokov pod plazovi (npr. zadrževalne mreže, pregrade, razbijači drobirskih tokov) in njihove kombinacije kot tudi vpliva pričakovanih podnebnih sprememb na vodno bilanco zaledja Koroške Bele in posledično na procese pobočnih masnih premikov, so naročene dodatne raziskave na obravnavanem območju. Nalogo izvaja Geološki zavod Slovenije. Načrtovani zaključek naloge je november 2020 – nosilec Ministrstvo za okolje in prostor.

Upoštevajoč pridobljene rezultate, bo pripravljen program možnih ukrepov za postopno zmanjšanje stopnje ogroženosti prebivalstva na ogroženem območju upoštevajoč tehnično izvedljivost in ekonomsko upravičenost izvedbe.

III. ZEMELJSKI PLAZ POD STANOVANJSKIMI OBJEKTI V NASELJU VIČANSKI VRH V OBČINI ORMOŽ

V letu 2013 je prišlo do zemeljskih udorov na območju Vičanskega vrha v občini Ormož. V januarju in februarju leta 2016 je ponovno prišlo do zemeljskih udorov in plazenja tal na omenjenem območju, zato so predstavniki Uprave RS za zaščito in reševanje opravili ogled kraja in posredovali priporočilo, da se opravi ocena stopnje ogroženosti objektov na Ministrstvo za okolje in prostor.

Ker je obstajal sum, da gre za posledico rudarjenja, ki se je na tem območju izvajalo do leta 1953, je bilo potrebno proučiti obstoječo dokumentacijo o rudniku in izvedenih zapiralnih delih ter določiti koridorje podzemnih rovov z opredelitvijo nevarnih koridorjev na površini in identificirati posamezne neposredno ogrožene objekte. Zato je Ministrstvo za okolje in prostor naročilo Izdelavo celovitega strokovnega poročila o stopnji ogroženosti objektov na območju opuščenega rudnika Vičanski vrh[4].

Iz pridobljenega poročila izhaja, da so podzemni objekti bivšega rudnika oddaljeni od sedanjih stanovanjskih in gospodarskih objektov v tolikšni meri, da jih ne morejo ogrožati. Vendar pa je zaradi plazenja zemljine neposredno ogroženih pet stanovanjskih objektov, štirje gospodarski objekti kmetije, lokalna cesta, vodovodno omrežje ter energetski in komunikacijski vodi, saj se plazenje ni ustavilo in se odlomni rob skozi leta približuje objektom.

Ugotovljeno je, da plazenje progresivno napreduje. Stroka ne more povedati kdaj bodo odlomni robovi dosegli stanovanjske objekte, saj je to odvisno od padavinskih in hidrogeoloških razmer na prizadetem območju, vendar se bo to gotovo zgodilo.

[4] »Celovito strokovno poročilo o stopnji ogroženosti objektov na območju opuščenega rudnika Vičanski vrh«, izdelal IPS 2 Inženiring in poslovne storitve, Bojan Jelen s.p. , št.: Ip-6/2016, maj 2016

Odlomni robovi plazu so v letih napredovali, tako da je sedaj odlomni rob najbližji objektu na razdalji približno 30 m.

Ministrstvo za okolje in prostor je v letu 2017 sofinanciralo izdelavo Idejne zasnove sanacije plazu Vičanski Vrh[5] ter v letu 2019 izdelavo projektne dokumentacije za izvedbo sanacijskih ukrepov[6]. Na podlagi pridobljene PZI dokumentacije in projektantskega predračuna v višini 548.980,57 evrov vključno z DDV, je občina Ormož izvedla javno naročilo[7] za pridobitev izvajalca gradbenih del ter sprejela odločitev o izbiri najugodnejšega ponudnika[8], ki je ponudil izvedbo projektiranih del v višini 389.510,05 evrov vključno z DDV.

Ministrstvo za okolje in prostor je v postopku sklenitve pogodbe o sofinanciranju izvedbe gradbenih sanacijskih del na plazu v Vičanskem vrhu do višine ponudbenega predračuna izbranega izvajalca. Načrtovano je, da se bodo dela pričela še v letu 2019.

IV. SKLEPNE UGOTOVITVE

Navedena pojava plazenja še nista povzročila pomembne neposredne materialne škode. Obstaja pa resna nevarnost, da ob sovpadu neugodnih vremenskih razmer oziroma ob kumulaciji neugodnih dejavnikov lahko pride do sprožitve uničujočega drobirskega toka, ki bi imel za posledico tudi človeške žrtve, poleg materialne škode na objektih v drugem primeru pa do porušitve stanovanjskih objektov in infrastrukture, kar je bilo ugotovljeno…. Zato so aktivnosti, ki jih na ogroženem območju izvaja Ministrstvo za okolje in prostor v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi preventivne narave, s ciljem zmanjševanja stopnje dejanske ogroženosti in tako preprečitve nastanka čezmerne materialne škode ali celo izgube človeških življenj. Načrtovane aktivnosti je potrebno nujno izvesti.

Za leto 2020 so v okviru vzpostavljenega NRP-ja št.: 2523-06-0001 - Sanacija plazov srednjega in malega obsega za leto 2020 načrtovana sredstva v obsegu kot sledi:

- Integralna sredstva na PP 153261 v višini 300.000,00 evrov;
- Sredstva Sklada za podnebne spremembe na PP 559 v višini 5.634.437,00 evrov;

od tega za namene navedene v tej informaciji:

- Integralna sredstva na PP 153261 v višini 188.210,05 evrov;
- Sredstva Sklada za podnebne spremembe na PP 559 v višini 1.200.000,00 evrov.

[5] Idejna zasnova (IDZ) za sanacijo plazu v Vičanskem vrhu; ISB Inženirsko statični biro, d.o.o., Maribor št. projekta 842/18, december 2017

[6] Projekt za izvedbo (PZI) – za sanacijo plazu v Vičanskem vrhu; ISB Inženirsko statični biro, d.o.o., Maribor št. projekta 899/19, april 2019

[7] objava na Portalu javnih naročil št.: JN002928/2019-W01, popravek št.: JN002928/2019-K01 in popravek JN002928/2019-K02

[8] odločitev o oddaji javnega naročila št.: 430-30/2019 04/81 dne 10.6.2019